

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-34-42, факс: 255-33-13, e-mail: comeuroint@v.rada.gov.ua

ВИСНОВОК

**щодо проекту Закону про екологічне страхування та гарантії
відшкодування шкоди, завданої внаслідок діяльності, що становить
підвищену екологічну небезпеку
(реєстр. № 6018-2 від 29.09.2021,
н.д. Криворучкіна О.В., Корявченков Ю.В. та ін.)**

Комітет розглянув проект Закону на своєму засіданні 30 листопада 2021 року (протокол № 90) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

1. Загальна характеристика законопроекту

Метою законопроекту, як зазначено в пояснювальній записці до нього, є забезпечення реалізації конституційного права на відшкодування шкоди, завданої порушенням права на безпечне для життя і здоров'я довкілля внаслідок діяльності, що становить підвищену екологічну небезпеку.

Прийняття законопроекту сприятиме ефективному захисту екологічних прав громадян та охороні навколишнього природного середовища шляхом: створення умов для фінансового забезпечення цивільної відповідальності за шкоду, завдану внаслідок діяльності суб'єктів господарювання, що становить підвищену екологічну небезпеку; забезпечення скорочення бюджетних витрат на ліквідацію аварійних та надзвичайних ситуацій, посилення контролю за потенційно небезпечними видами діяльності та покращення екологічної безпеки; стимулювання суб'єктів господарювання до модернізації своїх основних засобів та вжиття превентивних заходів для попередження небезпечних ситуацій та/або мінімізації їх наслідків.

2. Належність законопроекту за предметом правового регулювання до сфери дії права Європейського Союзу

Проект Закону за предметом правового регулювання належить до сфер фінансових послуг, охорона здоров'я та життя людей, тварин і рослин, довкілля, що відповідно до Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 року № 1629-IV належать до пріоритетних сфер, в яких здійснюється

адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу та охоплюється зобов'язаннями України передбаченими у рамках Глави 6 «Заснування підприємницької діяльності, торгівля послугами та електронна торгівля» Розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» та Глави 6 «Навколишнє середовище» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію).

Правовідносини, аналогічні тим, які пропонується врегулювати проектом Закону, регулюються:

– Директивою 2009/138/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25 листопада 2009 року про початок і ведення діяльності у сфері страхування та перестрахування (Платоспроможність II) (OJ L 335, 17.12.2009, р. 1–155) (далі – Директива 2009/138);

– Директивою 2004/35/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 21 квітня 2004 року про екологічну відповідальність за попередження та ліквідацію наслідків завданої навколишньому середовищу шкоди (OJ L 143, 30.4.2004, р. 56–75) (далі – Директива 2004/35).

3. Відповідність законопроекту праву ЄС

За результатами правового аналізу проекту Закону щодо його відповідності *acquis* ЄС та Угоді про асоціацію слід зазначити таке.

Основними відмінностями альтернативного законопроекту (реєстр. №6018-2) від основного законопроекту (реєстр. №6018) є: створення Бюро екологічних гарантій та страхування; наведено визначення понять, що не були охоплені основним законопроектом; шляхи забезпечення екологічної безпеки; встановлюються види та розміри фінансового забезпечення; порядок повідомлення про настання страхового випадку; порядок та умови укладення договору банківської гарантії.

Відповідно до положень *статті 133 Угоди про асоціацію*, Сторони визнають важливість наближення чинного законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Україна забезпечить поступове приведення у відповідність своїх чинних законів та майбутнього законодавства до *acquis* ЄС. Таке наближення розпочинається з дати підписання цієї Угоди та поступово поширюватиметься на всі елементи *acquis* ЄС, зазначені у *Додатку XVII* до цієї Угоди.

Доповненням XVII-2 «Правила, що застосовуються до фінансових послуг» *Додатка XVII Угоди про асоціацію* визначено, що у сфері страхування мають бути прийняті відповідні положення, зокрема, Директиви 2009/138.

Положення частини першої статті 16 законопроекту, що умовою здійснення страховиком екологічного страхування в порядку, встановленому цим Законом, є наявність ліцензії на здійснення страхової діяльності у формі добровільного

страхування відповідальності перед третіми особами та набуття таким страховиком членства у Бюро - відповідають положенням статей 14 та 15 Директиви 2009/138.

Розмір, умови формування та перелік фондів Бюро екологічних гарантій та страхування узгоджуються з положеннями частини третьої статті 90 Директиви 2009/138, в якій зазначено, що наглядові органи повинні схвалити один з двох наступних пунктів: (а) грошовий розмір для кожного пункту додаткових власних фондів; (б) метод визначення розміру кожного пункту додаткових власних фондів, у випадку чого, схвалення наглядовими органами розміру, визначеного відповідно до цього методу, повинно надаватись на визначений період часу.

Згідно з положеннями *статті 360 Угоди про асоціацію*, Сторони розвивають і зміцнюють співробітництво з питань охорони навколишнього середовища й таким чином сприяють реалізації довгострокових цілей сталого розвитку і зеленої економіки. Передбачається, що посилення природоохоронної діяльності матиме позитивні наслідки для громадян і підприємств в Україні та ЄС, зокрема, через покращення системи охорони здоров'я, збереження природних ресурсів, підвищення економічної та природоохоронної ефективності, інтеграції екологічної політики в інші сфери політики держави, а також підвищення рівня виробництва завдяки сучасним технологіям. Співробітництво здійснюється з урахуванням інтересів Сторін на основі рівності та взаємної вигоди, а також беручи до уваги взаємозалежність, яка існує між Сторонами у сфері охорони навколишнього середовища, та багатосторонні угоди у цій сфері.

Відповідно до *статті 362 Угоди про асоціацію*, Сторони, *inter alia*, обмінюються інформацією та досвідом.

Директива 2004/35 встановлює рамки екологічної відповідальності, що ґрунтуються на принципі «забруднювач платить», для попередження та ліквідації наслідків екологічної шкоди. Для забезпечення принципу «забруднювач платить» Директива передбачає запровадження механізмів запроваджувати фінансові гарантії екологічної відповідальності. Директива заохочує держави-члени ЄС до запровадження механізму, але не встановлює вимог до видів і форм фінансових гарантій.

Положення частини першої статті 2 законопроекту, що цим Законом забезпечується можливість суб'єктам господарювання, діяльність яких становить підвищену екологічну небезпеку, права вибору інструментів фінансового забезпечення: договору екологічного страхування або банківської гарантії - узгоджуються з вимогами пункту 1 статті 16 Директиви 2004/35, в якому передбачено, що дана Директива не чинить перешкод підтримці або прийняттю державами-членами більш суворих положень щодо попередження та відновлення екологічної шкоди, зокрема визначенню інших видів діяльності з метою їх підпорядкування вимогам даної Директиви в галузі запобігання та відновлення так само, як і визначенню інших відповідальних сторін.

Для забезпечення принципу «забруднювач платить» Директива 2004/35 заохочує держави-члени ЄС до запровадження механізму, але не встановлює вимог до видів і форм фінансових гарантій (частина перша статті 14 Директиви).

Водночас, законопроект передбачає у якості фінансового забезпечення банківську гарантію, яка видається державним банком (частина четверта статті 13 законопроекту), що може призвести до надання переваг державним банкам, які формують привілейоване становище стосовно інших банків – конкурентів та до утиску прав банків-кредиторів на вибір банківської установи для отримання відповідних послуг.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до ЄС

Проект Закону про екологічне страхування (реєстр. № 6018-2 від 29.09.2021, н.д. Криворучкіна О.В., Корявченков Ю.В. та ін.) за своєю метою **не суперечить** Угоді про асоціацію, але з метою оцінки впливу на конкуренцію потребує експертного висновку Антимонопольного комітету України.

Голова Комітету

І.О. КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000EED52E007FC38E00
Дійсний до: 20.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-20/06-2021/375449 від 02.12.2021

743501